

POSTANOWIENIE

Dnia 5 sierpnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

w sprawie ze skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sadu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 października 2014 r., o rentę z tytułu niezdolności do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 sierpnia 2015 r.,

zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 grudnia 2014 r.,

I. oddała zażalenie,

II. przyznaje adw. A. L. od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w K.) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu zażaleniowym kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł powiększoną o podatek od towarów i usług.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 21 października 2014 r. oddalił apelację A. G. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 22 stycznia 2014 r., którym oddalono odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 stycznia 2012 r. odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W

sprawie tej ustanowiony z urzędu pełnomocnik wnioskodawcy nie znalazł podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej (pismo z dnia 9 grudnia 2014 r.).

W dniu 15 grudnia 2014 r. wnioskodawca złożył samodzielnie skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem z dnia 21 października 2014 r., powołując jako podstawę wznowienia art. 403 § 2 k.p.c. Skarżący podniósł, że wskazany wyrok powinien być unieważniony, gdyż bezprawnie nie przyznano mu renty z tytułu niezdolności do pracy. Organ rentowy zataił bowiem w orzeczeniach lekarzy orzeczników, że obowiązuje ich dokument prawno-medyczny „Standardy o orzekaniu w ZUS”, który dla występujących u wnioskodawcy schorzeń „stwierdza o zdolności, niezdolności częściowej i całkowitej” i to w oparciu o ten dokument biegli sądowi lekarze powinni sprawdzić, czy działania orzeczników ZUS były zgodne ze standardami. Skarżący podał, że według tego obowiązującego podręcznika spełnia warunki do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy.

Postanowieniem z dnia 30 grudnia 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę jako nieopartą na ustawowej podstawie wznowienia (art. 410 § 1 k.p.c.). W ocenie tego Sądu, skarżący, wskazując na podstawę z art. 403 § 2 k.p.c., nie powołuje się w istocie na żadne nowe okoliczności faktyczne czy dowody wykryte później, które wskazywałyby na istnienie podstaw do wznowienia postępowania. Wprost przeciwnie, skarga jest powtórzeniem pism procesowych wnioskodawcy składanych w trakcie postępowania apelacyjnego, którego dotyczy i powtórzeniem zarzutów apelacyjnych. Nie wskazuje ona na żadne nowe okoliczności faktyczne i środki dowodowe, które byłyby nieznanne Sądowi Apelacyjnemu podczas wyrokowania w dniu 21 października 2014 r., co wynika z pism procesowych wnioskodawcy z dnia 19 sierpnia, 23 i 29 września oraz 21 października 2014 r.

W zażaleniu na powyższe postanowienie skarżący zarzucił: I. naruszenie przepisów postępowania, tj.: 1) art. 410 § 1 k.p.c., przez błędne przyjęcie, że skarga nie jest oparta o podstawę ustawową, podczas gdy wnioskodawca w sposób wystarczający uprawdopodobnił, że w sprawie ustalenia niezdolności do pracy pominięto „Standardy orzecznicze”, stanowiące podstawę wydawanych przez komisje ZUS decyzji, a nieuwzględnione przez biegłych oceniających zasadność tych samych decyzji wydanych w sprawie; 2) art. 278 § 1 w związku z art. 406

k.p.c., przez odrzucenie skargi o wznowienie postępowania, pomimo że Sąd nie dysponował wiadomościami specjalnymi, pozwalającymi mu *a limine* na wykluczenie wskazanych w niej podstaw, należących do zakresu wiadomości specjalnych; II. naruszenie prawa materialnego, a to art. 403 § 2 k.p.c., przez błędną ocenę, że „Standardy orzecznicze” nie zawierają elementu nowości, gdyż wnioskodawca odwoływał się do nich w toku całego postępowania, jednak ani organ, ani sądy orzekające w sprawie nie dopuściły dowodu z tych dokumentów, które niewątpliwie istnieją i w oparciu o które podejmowane są decyzje w przedmiocie niezdolności do pracy.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zawiera usprawiedliwionych zarzutów.

Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że możliwość wznowienia postępowania na podstawie powołanego przepisu jest uzależniona od zaistnienia łącznie trzech przesłanek. Po pierwsze - wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w toku postępowania, ale nie zostały w nim powołane, po drugie - możliwości ich wpływu na wynik sprawy i po trzecie - niemożności skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu (por. postanowienie z dnia 8 czerwca 2010 r., II PZ 12/10, LEX nr 619632). Utrwalony jest pogląd, że możliwość powoływania nowych faktów i dowodów jest ograniczona jedynie do tych okoliczności i środków dowodowych, które istniały już w okresie trwania zakończonego postępowania (por. postanowienie z dnia 2 marca 2012 r., I PZ 35/11, LEX nr 1215121 i powołane w nim orzeczenia). Przyjmuje się również, że hipoteza art. 403 § 2 k.p.c. opisuje dwie sytuacje. Pierwsza zachodzi wówczas,

gdy strona po prawomocnym zakończeniu sprawy wykryje okoliczność, która istniała wcześniej, lecz nie była jej znana, nie mogła się więc na nią uprzednio powołać. Wtedy przedstawiane dowody na „wykrytą” okoliczność nie muszą istnieć przed prawomocnym wyrokiem. Wystarczającą podstawą jest bowiem ta „wykryta” okoliczność. Druga sytuacja objęta hipotezą art. 403 § 2 k.p.c. dotyczy przypadku, gdy strona przedstawia środek dowodowy wykryty później (po prawomocnym zakończeniu sprawy), ale koniecznie istniejący wcześniej (przed prawomocnym rozstrzygnięciem sprawy) - a więc środek dowodowy, z którego nie mogła skorzystać - na okoliczność znaną jej wcześniej, a więc taką, której istnienia nieskutecznie dowodziła w poprzednim postępowaniu, objętym skargą o wznowienie postępowania. Podstawę wznowienia mogą wówczas stanowić okoliczności znane stronie postępowania przed wydaniem wyroku, których istnienia dowodzi ona w skardze o wznowienie postępowania za pomocą środka dowodowego wykrytego po wydaniu tego wyroku (por. postanowienia z dnia 21 lipca 1982 r., II CO 4/82, LEX nr 8443; z dnia 7 marca 2007 r., II CZ 5/07, LEX nr 278667; z dnia 15 maja 2007 r., V CZ 36/07, LEX nr 442637; z dnia 7 kwietnia 2010 r., II PZ 8/10, LEX nr 603833; z dnia 26 kwietnia 2010 r., I PZ 6/10, niepublikowany; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UZ 41/07, LEX nr 469186).

Z powyższego jasno wynika trafność oceny Sądu Apelacyjnego, że powołana przez skarżącego podstawa wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. w rzeczywistości nie istnieje. Skarżący nie neguje, że „Standardy orzecznicze” były przez niego powoływane w toku postępowania sądowego, którego skarga dotyczy, ale wskazuje, iż nie zostały one w tym postępowaniu uwzględnione. Już tylko z tego względu nie może być mowy o „wykryciu” przez skarżącego okoliczności lub środka dowodowego w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. Określona w tym przepisie przesłanka nie odnosi się bowiem do okoliczności i dowodów znanych stronie zakończonym prawomocnie postępowaniu i to również wtedy, gdy okoliczności te i dowody zostały pominięte przez sąd. Jest tak dlatego, że niemożność skorzystania z okoliczności faktycznych i środków dowodowych, jako podstawa wznowienia postępowania, nie podlega ocenie ze względu na wadliwość dotychczasowego postępowania w zakresie uwzględnienia przez sąd przytaczanych w tym postępowaniu okoliczności i wskazywanych dowodów. Podstawą skargi o

wznowienie postępowania nie może być bowiem negatywna ocena skarżącego dotycząca ustaleń faktycznych, oceny dowodów ani zastosowania prawa przez sądy w sprawie, której skarga dotyczy. Celem wznowienia postępowania, w odróżnieniu od środków odwoławczych i skargi kasacyjnej, nie jest usunięcie błędów dotychczasowego postępowania w oparciu o ten sam materiał dowodowy. Nie można zatem żądać wznowienia na tej podstawie, że sąd pominął środek dowodowy wskazany przez stronę, uznając go za nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy. Skarga o wznowienie postępowania nie służy bowiem korygowaniu wszelkich nieprawidłowych orzeczeń, lecz wzruszeniu orzeczeń wydanych w warunkach określonych w art. 403 § 2 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1999 r., II UKN 105/99, OSNAPiUS 2000 nr 19, poz. 735; z dnia 29 marca 2007 r., II UZ 3/07, OSNP 2008 nr 11-12, poz. 178; z dnia 22 stycznia 2009 r., II PZ 38/08, LEX nr 794196; z dnia 28 października 2011 r., I CZ 115/11, LEX nr 1084695; z dnia 12 stycznia 2012 r., I UZ 46/11; LEX nr 1215611).

Należy również zauważyć, że orzekanie o niezdolności do pracy nie opiera się na podręczniku „Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS”, ale na przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748) oraz wydanego z jej upoważnienia rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy (Dz.U. Nr 273, poz. 2711 ze zm.), zaś postępowanie dowodowe przed sądem jest postępowaniem sprawdzającym, weryfikującym ustalenia dokonane przez organ rentowy, w tym w zakresie prawidłowości wydanych w nim orzeczeń lekarskich.

Z tych względów zażalenie podlega oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.